

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 13. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/06, 115/21 - Амандмани I-XXIX и 16/22), којим је предвиђено да Република Србија уређује и обезбеђује режим и безбедност у свим врстама саобраћаја.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Поштански делатност у Републици Србији је један од покретача свеукупног развоја и од виталног је значаја за привреду и становништво, а поштанске услуге имају веома значајну и специфичну економску функцију, па се сврставају у услуге од општег економског интереса.

Област поштанских услуга је уређена Законом о поштанским услугама („Службени гласник РС“, број 19/25), подзаконским актима донетим на основу овог закона, међународним актима, као и Програмом развоја поштанских услуга у Републици Србији за период 2026-2030. године („Службени гласник РС“, број 16/26), са Акционим планом за спровођење овог документа јавне политике.

Доношењем свих претходно наведених аката дат је изузет допринос испуњавању обавеза које проистичу из процеса приступања и придруживања Европској унији у оквиру преговарачког поглавља 3 – Право пословног настањивања и слобода пружања услуга.

Наиме, Закон о поштанским услугама је усклађен са европским регулаторним оквиром у области поштанских услуга који чине Уредба (ЕУ) 2018/644 Европског парламента и Савета од 18. априла 2018. године о услугама прекограничне доставе пакета и сет од три поштанске директиве (Директива 97/67/ЕС Европског парламента и Савета од 15. децембра 1997. године о заједничким правилима за развој унутрашњег тржишта заједнице у подручју поштанских услуга и побољшању квалитета поштанских услуга, Директива 2002/39/ЕС Европског парламента и Савета од 10. јуна 2002. године којом се мења Директива 97/67/ЕС у вези са даљим отварањем поштанских услуга према тржишној конкуренцији на нивоу заједнице и Директива 2008/06/ЕС Европског парламента и Савета од 20. фебруара 2008. године којом се мења Директива 97/67/ЕС у вези са потпуним развојем унутрашњег тржишта поштанских услуга у заједници).

Поред наведеног, Влада Републике Србије је на седници одржаној 25. јуна 2026. године усвојила Инвентар државне помоћи 2017–2026. и Акциони план са роковима за усклађивање неусклађених шема државне помоћи.

Тиме је испуњен један од кључних корака предвиђених Реформском агендом Републике Србије (2024–2027), која је објављена у „Службеном гласнику РС – Међународни уговори“, број 9/24. Овај део Реформске агенде директно се односи на област пословног окружења и развоја приватног сектора кроз унапређење система државне помоћи.

Реформска агенда предвиђа усвајање акционог плана са јасним временским оквиром за усклађивање шема државне помоћи са правним тековинама Европске уније. Овај план је заснован на коначном Инвентару државне помоћи и одобрен од стране Европске комисије.

Акциони план је израђен на основу ажурираног Инвентара државне помоћи, који представља свеобухватан преглед:

- Постојећих шема државне помоћи;

- Индивидуалних државних помоћи;
- Мера које не представљају државну помоћ.

Инвентар је ажуриран у складу са обавезама из Реформске агенде и обухвата све одлуке које је Комисија за контролу државне помоћи донела након његовог претходног усвајања.

Усвајањем ових докумената Република Србија наставља са усклађивањем система контроле државне помоћи са правилима Европске уније. Овај корак директно доприноси испуњавању обавеза које проистичу из процеса приступања и придруживања Европској унији у оквиру преговарачког поглавља 8 – Политика конкуренције.

С тим у вези, наведеним Акционим планом у оквиру Мере број 14 је утврђена активност измене Закона о поштанским услугама прописивањем временског ограничења трајања идентификоване шеме државне помоћи, а за одговорну институцију, која је у обавези да као метод хармонизације примени ограничење трајања шеме, одређено је Министарство информисања и телекомуникација.

Акционим планом је предвиђено усклађивање свих неусклађених шема државне помоћи са правним тековинама Европске уније до краја 2026. године и као једина неусклађена шема у поштанској делатности идентификован је члан 63. став 2. Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС“, број 19/25), којим је прописано да се дозвола јавном поштанском оператору за обављање универзалне поштанске услуге издаје на период од 15 година, који је се мора ускладити тако што ће се период важења изменити на период од 10 година.

Предложено решење којим се период поверавања обављања универзалне поштанске услуге утврђује на 10 година заснива се на принципима Европске уније који се односе на услуге од општег економског интереса, њихово поверавање, трајање обавеза јавне услуге и правила о државној помоћи у облику накнаде за обављање тих услуга.

За област поштанских услуга, Обавештењем Европске комисије о примени правила конкуренције за поштански сектор и о процени одређених државних мера које се односе на поштанске услуге (ОЈ С 39, 6.2.1998, стр. 2) потврђује се да се ради обезбеђивања универзалне поштанске услуге могу доделити посебна или искључива права када су она неопходна за обављање задатака од општег економског интереса. Истовремено се наглашава да таква права морају бити неопходна и сразмерна циљу обезбеђивања универзалне услуге, уз поштовање принципа транспарентности и недискриминације.

Имајући у виду наведене принципе, утврђивање периода од 10 година за поверавање обављања универзалне поштанске услуге представља оправдано и објективно одређен период, који обезбеђује стабилност и континуитет пружања универзалне услуге, омогућава оператору испуњавање дугорочних обавеза јавне услуге и планирање неопходних улагања, а истовремено је усклађен са периодом поверавања који је као опште правило препознат у правилима Европске уније о услугама од општег економског интереса и државним помоћима.

Основни разлог за измену члана 63. став 2. Закона о поштанским услугама односно доношење наведеног законског решења огледа се, првенствено, у чињеници да је Република Србија дужна да своје законодавство усклади са правним тековинама Европске уније у процесу испуњавања услова за пуноправно чланство у Европској унији.

Дакле, Нацрт закона о изменама Закона о поштанским услугама обухвата измену члана 63. став 2. у којем се број: „15“ замењује бројем: „10“.

Поред наведеног, јавила се и потреба за изменом одређених одредаба Закона о поштанским услугама ради усклађивања истих са променом правне форме Јавног предузећа

„Пошта Србије”, Београд из правне форме јавног предузећа у правну форму друштва с ограниченом одговорношћу.

Наиме, на основу члана 478. и 481. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18, 95/18, 91/19, 109/21 и 19/25), који се односе на промену правне форме друштва, очување субјективитета друштва и садржај одлуке, као и у складу са чланом 46. став 1. Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије („Службени гласник РС“, број 76/23), којом је прописано да ће Влада, на предлог Министарства привреде, најкасније годину дана од дана почетка примене овог закона, донети потребне акте за промену правне форме јавних предузећа у форму друштва с ограниченом одговорношћу или акционарско друштво, Влада је 18 децембра 2025. године донела Одлуку о промени правне форме јавног предузећа „Пошта Србије“, Београд, која је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 115/25 од 19. децембра 2026. године.

На основу предметне одлуке промењена је правна форма Јавног предузећа „Пошта Србије”, Београд из правне форме јавног предузећа у правну форму друштва с ограниченом одговорношћу

Такође, у складу са чланом 46. став 2. Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије, предметна јавна предузећа дужна су да своју организацију, као и своје опште акте ускладе са одредбама овог закона најкасније у року од годину дана од регистрације промене правне форме.

С тим у вези, неопходно је у тексту Закона о поштанским услугама изменити све одредбе у којима се помиње „Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд“ и заменити их речима „„ПОШТА СРБИЈЕ” ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД”“.

1. Проблеми које закон треба да реши:

- Усклађивање неусклађених шема државне помоћи са правним тековинама Европске уније;
- Измена регулативе која се односи на јавног поштанског оператора ради усклађивања истих са променом правне форме Јавног предузећа „Пошта Србије”, Београд из правне форме јавног предузећа у правну форму друштва с ограниченом одговорношћу.

2. Циљеви који се овим законом постижу:

- Испуњавање обавеза у области контроле државне помоћи које проистичу из процеса приступања и придруживања Европској унији у оквиру преговарачког поглавља 8 – Политика конкуренције;
- Доношење измена регулативе у којој је правна форма јавног поштанског оператора усклађена са Одлуком Владе којом је исти сврстан у друштво с ограниченом одговорношћу.

3. Разматране могућности да се проблем реши и без доношења закона

Имајући у виду да је у поступку придруживања Европској унији Република Србија преузела обавезу да усклади своје законодавство са прописима Европске уније, утврђено је

да се искључиво изменом постојећег правног оквира могу обезбедити услови за даље усклађивање законодавства и, на тај начин, испунити преузете обавезе.

Такође, измењена је правна форма јавног поштанског оператора односно Јавног предузећа „Пошта Србије”, Београд из правне форме јавног предузећа у правну форму друштво с ограниченом одговорношћу, а у постојећем Закону о поштанским услугама јавни поштански оператор се и даље води као јавно предузеће, што је неопходно изменити у том акту.

4. Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема

Измене које се спроводе услед потребе за усклађивањем неусклађене шеме у области државне помоћи, које се односе на дужину трајања периода издавања дозвола јавном поштанском оператору за обављање универзалне поштанске услуге, могу се спровести једино кроз измену Закона о поштанским услугама, јер су исте дефинисане искључиво одредбама овог акта, тако доношење измена закона није само најбољи, већ је и једини начин за решавање препознатих проблема и постизања задатих циљева.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Нацрта закона предвиђена је општа измена терминологије у основном тексту Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС”, број 19/25), и то: у члану 18. став 2, члану 24. став 1, члану 25. став 1, члану 71. ст. 1, 5. и 6. и члану 72. став 1, речи: „Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд” замењују се речима: „ПОШТА СРБИЈЕ” ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД”, у одговарајућем падежу и граматичком облику. Наиме, Влада Републике Србије је донела Одлуку о промени правне форме Јавног предузећа „Пошта Србије“, Београд из правне форме јавног предузећа у правну форму друштва с ограниченом одговорношћу, те се овим чланом врши термилошко усклађивање.

Чланом 2. Нацрта закона врши се измена у члану 63. став 2. Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС”, број 19/25), којом се период на који се јавном поштанском оператору издаје дозвола за обављање универзалне поштанске услуге смањује са 15 на 10 година. Ова измена представља испуњавање обавезе из Мере број 14 Акционог плана за усклађивање неусклађених шема државне помоћи, који је заснован на Инвентару државне помоћи 2017–2026. и одобрен од стране Европске комисије. Овим се домаће законодавство директно усклађује са правним тековинама Европске уније (Преговарачко поглавље 8 – Политика конкуренције), односно са принципима Саопштења Европске комисије о услугама од општег економског интереса и Одлуком Комисије (ЕУ) 2025/2630, који предвиђају да период поверавања оваквих услуга, по правилу, не треба да буде дужи од 10 година.

У члану 3. Нацрта закона уређује се ступање на снагу овог закона, у складу са Уставом Републике Србије, односно прописује се да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна средства из буџета Републике Србије.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ У ЗАКОНУ О ПОШТАНСКИМ УСЛУГАМА

III ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

Члан 18.

Универзална поштанска услуга је услуга од општег економског интереса која се обавља у континуитету на целокупној територији Републике Србије, у оквиру прописаног квалитета, по приступачним ценама и под једнаким условима за све кориснике, без дискриминације.

За обављање услуга из става 1. овог члана, овлашћује се ~~Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд~~ „ПОШТА СРБИЈЕ“ ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД, као јавни поштански оператор.

Универзална поштанска услуга обухвата:

- 1) пријем, усмеравање, пренос и уручење писмоносних поштиљака масе до два килограма;
- 2) пријем, усмеравање, пренос и уручење писмена у судском, управном и прекршајном поступку, без обзира на лимите;
- 3) пријем, усмеравање, пренос и уручење пакета масе до десет килограма;
- 4) усмеравање, пренос и уручење пакета масе до 20 килограма у међународном долазном поштанском саобраћају;
- 5) пријем, усмеравање, пренос и уручење секограма масе до седам килограма без наплате поштарине у унутрашњем поштанском саобраћају;
- 6) пријем, пренос и исплату поштанских упутница.

Најмање и највеће димензије поштиљака у међународном поштанском саобраћају морају бити у складу са актима Светског поштанског савеза.

Члан 24.

Резервисане поштанске услуге су део универзалне поштанске услуге поверене јавном поштанском оператору, односно ~~Јавном предузећу „Пошта Србије”, Београд~~ „ПОШТА СРБИЈЕ“ ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД и обухватају:

- 1) пријем, усмеравање, пренос и уручење писмоносних поштанских поштиљака масе до 20 грама;

2) пријем, усмеравање, пренос и уручење писмена у судском, управном и прекршајном поступку, као препоручених поштанских пошиљака, без обзира на лимите;

3) пријем и пренос електронске поруке у Јединствено електронско сандуче на Порталу еУправа.

Поштанске услуге се не сматрају резервисаним поштанским услугама, ако им је поштарина без допунских услуга виша од износа који је два и по пута већи од поштарине за пренос писмоносне пошиљке најбрже категорије према важећем ценовнику јавног поштанског оператора.

Јавни поштански оператор је овлашћен да резервисане поштанске услуге из става 1. овог члана обавља како у унутрашњем, тако и у међународном поштанском саобраћају.

Члан 25.

Јавни поштански оператор односно ~~Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд~~ „ПОШТА СРБИЈЕ“ ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД, поред поштанских услуга, може обављати и друге делатности, и то:

1) заступање у осигурању;

2) мењачке послове;

3) платне и друге услуге за чије је обављање овлашћен законом којим се уређују платне услуге;

4) послове у вези са међународним упутницама у динарима, ефективном страном новцу и девизама;

5) друге делатности у складу са оснивачким актом и статутом.

Послове из става 1. тач. 2)–4) овог члана јавни поштански оператор обавља у складу са одредбама посебних закона којима се уређује обављање наведених послова.

VI. ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОШТАНСКИХ УСЛУГА

Члан 63.

Дозвола јавном поштанском оператору за обављање универзалне поштанске услуге мора да садржи:

1) податке о имаоцу дозволе (пословно име, седиште, матични број и ПИБ);

2) спецификацију поштанских услуга које се пружају на основу дозволе;

3) територију на којој се обавља универзална поштанска услуга;

4) рок важења дозволе;

5) права и обавезе у обављању универзалне поштанске услуге.

Дозвола јавном поштанском оператору за универзалну поштанску услугу издаје са на период од 45 10 година.

VII. ПОШТАНСКЕ МАРКЕ

Члан 71.

Послови у вези са издавањем, продајом и повлачењем из употребе поштанских марака поверавају се ~~Јавном предузећу „Пошта Србије”, Београд~~ „ПОШТА СРБИЈЕ“ ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД.

Поштанске марке Републике Србије морају испуњавати услове прописане актима Светског поштанског савеза и садржати реч: „Србија”.

Министар у текућој години утврђује план издавања пригодних поштанских марака, као и мотиве редовних издања поштанских марака које ће се издавати у наредној години.

Поштанске марке се издају у складу са планом издавања из става 3. овог члана.

Услове и начин издавања поштанских марака, уз сагласност Владе, утврђује ~~Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд~~ „ПОШТА СРБИЈЕ“ ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД.

~~Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд~~ ПОШТА СРБИЈЕ“ ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД је дужно да на захтев Министарства, а најмање једном годишње, доставља извештај о броју и количини штампаних редовних, пригодних и персонализованих поштанских марака, као и податке о корисницима, подносиоцима захтева за штампање персонализованих поштанских марака.

Члан 72.

~~Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд~~ ПОШТА СРБИЈЕ“ ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ, БЕОГРАД:

- 1) издаје редовне, пригодне и персонализоване поштанске марке;
- 2) издаје пригодне коверте које се издају првог дана издавања поштанске марке;
- 3) издаје максимум карте;
- 4) издаје пригодне поштанске жигове;
- 5) издаје разгледнице са уштампаном поштанском марком;
- 6) издаје дописнице са уштампаном поштанском марком;
- 7) издаје каталоге и друге филателистичке производе;
- 8) продаје и размењује међународне купоне за одговор.

Доплатна поштанска марка се не сматра поштанском марком у смислу овог закона.